

โรงสีข้าวชุมชนตำบลฟ้าห่วน

องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าห่วน จังหวัดยโสธร

เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ของตำบลฟ้าห่วนประกอบอาชีพทำนา เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก็จะรีบแข่งขันกันจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง คือ โรงสีเอกชน ทั้ง ๆ ที่ข้าวเปลือกยังมีความชื้นเกินกว่ากำหนด ด้วยความเชื่อว่าหากเก็บผลผลิตไว้นานจะยิ่งขายได้ราคาไม่ดี ทำให้พ่อค้าคนกลางใช้เป็นข้อต่อรองในการกำหนดราคาตามความพอใจ ถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม ชาวนาซึ่งเป็นผู้ผลิตไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องหรือต่อรองใดๆ มีรายได้ไม่พอยังชีพ ทำให้คนหนุ่มสาวอพยพไปทำงานในเมืองใหญ่ เกิดปัญหาครอบครัว ประชากรที่ยังคงอาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นประชากรในวัยเด็กและวัยชรา ทำให้ชุมชนไม่พัฒนาไปอย่างที่ควรจะเป็น

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ค้อวัง

จังหวัด: ยโสธร

ประชากร: 5,957 คน

พื้นที่: 25 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าห่วน จึงได้จัดตั้ง "โรงสีข้าวชุมชนตำบลฟ้าห่วน" ขึ้นในปี 2545 เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของชาวนาแก้ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางในการกตราคาข้าวเปลือก

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดสร้างโรงสีข้าวประจำตำบล โดยรับซื้อข้าวเปลือกปลอดสารพิษจากสมาชิกตำบลฟ้าห่วนในราคาที่เป็นธรรมมาดำเนินการสีเป็นข้าวสารปลอดสารพิษซึ่งจะตั้งจุดรับซื้อหน้าโรงสีข้าวชุมชนและจัดจำหน่ายให้แก่สมาชิกและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง
2. จัดตั้งกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน (ปลอดสารพิษ) โดยระดมเงินทุนจากสมาชิก จำหน่ายหุ้นละ 20 บาท โดยถือหุ้นได้รายละไม่เกิน 10 หุ้น ปัจจุบันมีสมาชิกถือหุ้นประมาณ 1,500 คน มีเงินทุนเรือนหุ้นประมาณ 30,000 บาท
3. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงสีข้าว จำนวน 11 คน ทำหน้าที่บริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน โดยมีอบต.เข้ามาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก
4. การดำเนินการให้ความรู้แก่ชาวบ้านเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมแบบปลอดสารพิษ เช่น การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ และยากำจัดศัตรูพืชจากสารธรรมชาติ

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

- 1.งบประมาณสนับสนุนจากอบต.ฟ้าห่วน จำนวน 240,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านรองรับการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน
- 2.งบประมาณจากโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ (ตำบลละ 1 ล้านบาท) เป็นจำนวน 804,869 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม 2545	1. จัดเวทีประชาคม โดยแต่ละหมู่บ้านส่งตัวแทนเข้าร่วม (9 หมู่บ้าน) ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่วมกันจัดตั้ง "โครงการโรงสีข้าวชุมชน" เสนอสภาอบต.ขออนุมัติงบประมาณสนับสนุน จากกองทุนตำบลละ 1 ล้านบาท เพื่อนำมาก่อสร้างโรงสีข้าวชุมชน ซื้อเครื่องสีข้าวและชุดเจาะบ่อบาดาล 2. ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มโรงสีข้าว จำนวน 11 คน เพื่อเข้าทำหน้าที่บริหารจัดการในรูปแบบของสหกรณ์ โดยมีอบต.เป็นที่ปรึกษา และมีตำแหน่งดังต่อไปนี้ • ประธานบริหารกลุ่ม 1 คน • รองประธานบริหารกลุ่ม 1 คน • กรรมการบริหารกลุ่ม 5 คน • เภรัญญิก 2 คน • เลขานุการกลุ่ม 2 คน 3. รวบรวมและเปิดระดมทุนหุ้น	อบต./กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ตัวแทน จากทุกหมู่บ้าน/ผู้นำ ชุมชน
พฤษภาคม 2545	อบต.อนุมัติงบประมาณสนับสนุนจากโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ (ตำบลละ 1 ล้านบาท) จำนวน 804,869 บาท	อบต.
มิถุนายน 2545	อบต.ประสานงานขออนุญาตที่ดิน อำเภอค้อวัง ขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อก่อสร้างโรงสีและประสานงานขอความร่วมมือจากสำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง เพื่อส่งวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรกรรมแก่ชาวบ้านและสมาชิก	เจ้าหน้าที่อบต./ คณะกรรมการกลุ่ม
พฤศจิกายน – ธันวาคม 2545	คณะกรรมการกลุ่มร่วมกับอบต. จัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่มโรงสีข้าวตำบลฟ้าห่วน	เจ้าหน้าที่อบต./ คณะกรรมการกลุ่ม
มกราคม 2546	ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือน	เจ้าหน้าที่อบต./ คณะกรรมการกลุ่ม
กรกฎาคม 2546	ติดตั้งเครื่องสีข้าว(ใช้เวลาติดตั้ง 3 วัน)	เจ้าหน้าที่อบต./ คณะกรรมการกลุ่ม
สิงหาคม 2546	เปิดดำเนินการโรงสีข้าวประจำตำบลฟ้าห่วน	เจ้าหน้าที่อบต./ คณะกรรมการกลุ่ม

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

นายอำเภอค้อวัง	ผู้ริเริ่มให้แนวคิดโครงการและวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนแรกที่ประชุมประชาคมตำบล
ปลัดอำเภอค้อวัง	เป็นที่ปรึกษาการดำเนินโครงการ
สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง	จัดส่งวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิกและชาวบ้านเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. พ่อค้าคนกลาง/โรงสีข้าวเอกชน เอารัดเอาเปรียบชาวนาด้วยการกดราคารับซื้อข้าวเปลือก
2. เกษตรกรแก่แก่กันเอง ระบายผลผลิตในเวลาที่ไม่เหมาะสม ด้วยความกลัวว่า ผลผลิตจะเสียหายจึงขายได้ในราคาต่ำ
3. เกิดปัญหาแรงงานอพยพออกนอกพื้นที่ไปทำงานในเมืองใหญ่ เนื่องจากรายได้ไม่พอยังชีพ

หลังการดำเนินการ

1. ชาวนาไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ขายข้าวเปลือกได้ในราคาที่เป็นธรรมตามกลไกตลาด ส่งผลให้มีรายได้มากขึ้น
2. โรงสีข้าวชุมชนมียอดจำหน่ายข้าวสารแก่ประชาชนในตำบล และมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายแกลบ ว่าเป็นอาหารสัตว์ในชุมชนประมาณเดือนละ 10,000-12,000 บาท
3. โรงสีข้าวชุมชนสามารถปันผลให้สมาชิกได้ในปี 2546 หุ้นละ 2 บาท
4. ก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน รู้จักพึ่งพาตนเอง มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งของชาวนาตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมใหม่ให้แก่ชุมชน ในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
5. ช่วยลดการอพยพแรงงานออกนอกพื้นที่ได้ส่วนหนึ่ง เนื่องจากมีการจัดจ้างแรงงานจากชาวบ้าน เกิดการสร้างงานภายในชุมชน
6. สมาชิกและชาวบ้านได้บริโภคข้าวสารปลอดสารพิษในราคาต่ำกว่าท้องตลาด ในราคาประมาณ กิโลกรัมละ 18-19 บาท

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
การก่อสร้างโรงสีค่อนข้างล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนด เนื่องจากการก่อสร้างใช้แรงงานจากคนในชุมชน ซึ่งไม่มีมืออาชีพ	ระดมแรงงานในชุมชน โดยโน้มน้าวให้ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกันของทุกคนในชุมชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความเข้มแข็ง ความตั้งใจจริงและความเสียสละของผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่ม รวมทั้งเจ้าหน้าที่อบต.
2. ความร่วมมือจากชาวบ้านในท้องถิ่น และความไว้วางใจจากชุมชน

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต.ฟ้าหวน มีโครงการที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของโรงสีชุมชนต่อไปในระยะยาว เนื่องจากโรงสีมีแนวโน้มการดำเนินงานที่ดี มีแผนที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นด้วยการซื้อเครื่องสีข้าวเพิ่ม อีกทั้งอบต.จะจัดหาหน่วยงานเข้ามารับรองมาตรฐานคุณภาพข้าวอีกด้วย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล	: นายประมวล เลิศวิเชียร
ตำแหน่ง	: นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าหวน
ที่อยู่	: หมู่ 8 ถนนพลไวกง-ยางชุมน้อย ตำบลฟ้าหวน อำเภอดอวัง จังหวัดยโสธร 35160
โทรศัพท์	: (045) 797-231
ชื่อ-นามสกุล	: นายสมศักดิ์ บุญฤทธิ์
ตำแหน่ง	: ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประธานกลุ่มโรงสีข้าวชุมชนตำบลฟ้าหวน
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าหวน
ที่อยู่	: หมู่ 3 ถนนพลไวกง-ยางชุมน้อย ตำบลฟ้าหวน อำเภอดอวัง จังหวัดยโสธร 35160
โทรศัพท์	: (09) 285-9046
ชื่อ-นามสกุล	: นายวิสันต์ ปะนันทา
ตำแหน่ง	: ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าหวน
ที่อยู่	: หมู่ 8 ถนนพลไวกง-ยางชุมน้อย ตำบลฟ้าหวน อำเภอดอวัง จังหวัดยโสธร 35160
โทรศัพท์	: (045) 797-231

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 8 ถนนพลไวยางชุมชน้อย ตำบลฟ้าหวน อำเภอค้อ วัง จังหวัดยโสธร 35160
ขนาดพื้นที่	25 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,112,673 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 12.08% รายจ่ายงบกลาง 9.99% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 4.97% ค่าจ้างชั่วคราว 62.00% ค่าตอบแทน 0.02% ค่าสาธารณูปโภค 6.99% ค่าอุดหนุน 2.13% ค่าครุภัณฑ์
งบประมาณรายได้	3,902,573 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 1.06% จัดเก็บเอง 96.59% รัฐจัดสรรให้ 0.15% ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต 0.09% ทรัพย์สิน 2.12% เบ็ดเตล็ด
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	6 คน ทั้งหมด 3 คน พนักงานท้องถิ่น 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	5,957 คน
จำนวนครัวเรือน	967 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	30,827 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะ พื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา รับจ้างและค้าขาย ทำให้วิถีชีวิต ส่วนใหญ่มีลักษณะค่อนข้างคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มี วิถีชีวิตแบบชุมชนเกษตรกรรม มีประเพณีที่สำคัญของ ท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแข่งเรือ และประเพณีสงกรานต์ จุดเด่นของผลผลิตบ้านฟ้าหวน ได้แก่ การปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพและยา กำจัดศัตรูพืชจากสารธรรมชาติ